EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.7.2025
COM(2025) 443 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi aastaaruanne (2021–2022)

[…]

SISUKORD

Sissejuhatus 2
2021. ja 2022. aastal saadud taotlused 2
- *2021. aasta* 2
- *2022. aasta* 6

Rahastamine 7
Toimikute sulgemine 9
- *2021. aastal suletud toimikud* 9
- *2022. aastal suletud toimikud* 9

Kokkuvõte 10

SISSEJUHATUS

Nõukogu 11. novembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2012/2002[1] (Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta; edaspidi „määrus“) artiklis 12 on sätestatud, et komisjon peab esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande fondi eelmise aasta tegevuse kohta. Käesolevas aruandes kirjeldatakse Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (ELSF) tegevust 2021. ja 2022. aastal. Samuti esitatakse selles kokkuvõtlik teave 2021. ja 2022. aastal saadud taotluste ning aruandeperioodil lõpetatud juhtumite kohta. Komisjon hindas kõiki taotlusi määruses sätestatud kriteeriumide alusel.

2021. aastal sai komisjon **kümme uut taotlust** ELSFist rahalise toetuse saamiseks, nimelt Belgialt (äkktulvad), Saksamaalt (äkktulvad), Kreekalt (kaks taotlust: Kreeta maavärin ja Sámose maavärin), Hispaanialt (vulkaanipurse), Horvaatialt (maavärin), Küproselt (metsatulekahjud), Luksemburgilt (äkktulvad), Madalmaadelt (äkktulvad) ja Austrialt (äkktulvad). Neli taotlust puudutasid suurt looduskatastroofi, kolm piirkondlikku looduskatastroofi ja kolm naaberriigi looduskatastroofi.

Küprose taotlus seoses 2021. aasta juunis esinenud põua ning toimunud metsa- või maastikutulekahjudega ei vastanud ELSFist abi saamise kriteeriumidele ja seetõttu seda ei rahuldatud.

Ettemakset taotlesid Hispaania, Horvaatia ja Kreeka (mõlemas taotluses). Komisjon tegi mõne nädala jooksul pärast taotluste saamist kõik ettemaksed, makstes välja kokku ligikaudu 47,8 miljonit eurot.

2021. aasta juunis võeti vastu rakendusotsus Kreeka Sámose saare maavärina juhtumi kohta. 2021. aasta detsembris võeti vastu rakendusotsus Horvaatia Petrinja maavärina kohta. 2022. aasta detsembris võeti vastu rakendusotsused ülejäänud seitsme 2021. aastal esitatud eduka taotluse kohta (Belgia, Saksamaa, Kreeka (Kreeta), Hispaania, Luksemburg, Madalmaad ja Austria). Lisaks sellele lõpetas komisjon 2021. aastal kolm ELSFi juhtumit.

2022. aastal sai komisjon **kaks uut taotlust** rahalise toetuse saamiseks seoses looduskatastroofidega, nimelt Itaalialt (üleujutus) ja Rumeenialt (põud). Rumeenia taotlus puudutas suurt looduskatastroofi, Itaalia taotlus aga piirkondlikku looduskatastroofi. 2023. aasta detsembris võeti vastu asjakohased rakendusotsused. Lisaks sellele lõpetas komisjon 2022. aastal kolm ELSFi juhtumit.

I lisas esitatakse suure looduskatastroofi põhjustatud kahju künnised, mida ELSFi vahendite kasutuselevõtmisel 2021. ja 2022. aastal kohaldati. II lisas antakse ülevaade 2021. ja 2022. aastal heaks kiidetud taotlustest ning esitatakse asjaomane finantsteave.

2021. JA 2022. AASTAL SAADUD TAOTLUSED

➢ *2021. AASTA*

Komisjon sai 2021. aastal kümme uut ELSFi rahalise toetuse taotlust. Kõik taotlused jõudsid komisjonini õigusaktis ettenähtud tähtajaks, st „hiljemalt 12 nädalat pärast [...] esimesi kahjustusi“ (määruse artikli 4 lõige 1). Üks taotlus lükati siiski tagasi, sest Küpros ei vastanud ELSFist abi saamise kriteeriumidele, kuna katastroofi tekitatud otseste kahjude

[1] Nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrusega (EL) nr 661/2014 (ELT L 189, 27.6.2014, lk 143) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrusega (EL) 2020/461 (ELT L 99, 31.3.2020, lk 9).

summa ei vastanud asjakohasele künnisele. Neli taotlust puudutasid suurt looduskatastroofi, kolm piirkondlikku looduskatastroofi ja kolm põhinesid naaberriigi looduskatastroofi käsitlevatel sätetel.

14. juunil 2021 võttis komisjon vastu rakendusotsuse ELSFi rahalise toetuse andmise kohta seoses Kreeka maavärinaga (Sámos) ja 23. juunil 2021 seoses Horvaatia maavärinaga. Lisaks sellele võttis ta 2022. aasta detsembris vastu rakendusotsused ELSFi rahalise toetuse andmise kohta seitsme rahuldatud taotluse alusel (Belgia, Saksamaa, Kreeka (Kreeta), Hispaania, Luksemburg, Madalmaad ja Austria), mida käsitleti koos ühes paketis.

KREEKA – SÁMOSE MAAVÄRIN

2020. aasta oktoobris toimus Kreekas Põhja-Egeuse saartel Sámosel, Ikaríal ja Chíosel maavärin magnituudiga 6,9 Mw[2]. Sámose saare põhjaosa eri piirkondi tabas tsunami. Surma sai palju inimesi ning üle 300 avaliku ja erahoone kannatasid kahju. Ligikaudu 2 000–3 000 inimesel tekkisid katastroofi tõttu eluasemeprobleemid.

22. jaanuaril 2021 esitas Kreeka taotluse ELSFi rahalise toetuse saamiseks, et rahastada maavärinajärgseid hädaabi- ja taastamismeetmeid. Kreeka esitas oma taotluse seoses ühte NUTS[3] 2. tasandi piirkonda (Põhja-Egeuse piirkond / EL41) mõjutava piirkondliku looduskatastroofiga ja hindas otseste kahjude kogusummaks 101 252 020 eurot. Kreeka taotles ettemakset.

Komisjon määras 8. märtsi 2021. aasta rakendusotsusega C(2021) 1623 Kreekale ettemakse 253 131 eurot ja maksis 26. märtsil 2021 selle summa välja.

Vastavalt komisjoni 24. märtsi 2021. aasta ettepanekule COM(2021) 201 kiitsid eelarvepädevad institutsioonid 20. mail 2021 heaks ELSFist Kreekale 2 531 301 euro suuruse makse tegemise. 14. juunil 2021 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2021) 4439 ELSFi rahalise toetuse andmise kohta. Seejärel maksti 5. juulil 2021 välja toetuse jääk 2 278 170 eurot.

HORVAATIA – PETRINJA MAAVÄRIN

Horvaatias toimus kaks laastavate maavärinate lainet. Esimene tabas 2020. aasta märtsis Zagrebi linna ja selle ümbrust. Teine tabas ajavahemikus 2020. aasta detsembrist kuni 2021. aasta jaanuarini peamiselt Petrinja linna ja Sisaki-Moslavina maakonda. Kahe maavärinate laine põhjustatud kahjude kogusumma oli hinnanguliselt üle 17 miljardi euro. Olukord oli raske, sest katastroofis sai kahjustada ligikaudu 26 000 hoonet. Naaberriigid, nagu Itaalia, Ungari, Austria ja Sloveenia, saatsid mõjutatud piirkondadesse kiiresti hädaabivarustust. Maavärinad hävitasid suure osa taristust ja jätsid paljud inimesed kodutuks. Ainuüksi Petrinja maavärina tekitatud otsene kahju oli Horvaatia valitsuse andmetel 5,5 miljardit eurot. Horvaatia esitas 10. juunil 2020 suurt looduskatastroofi puudutava taotluse, milles paluti teha ettemakse.

Komisjon määras 23. juuni 2021. aasta rakendusotsusega C(2021) 4648 Horvaatiale ettemakse 41 325 507 eurot ja maksis 2021. aasta augustis selle summa välja.

[2] Momendimagnituudi kraadi vastavalt Kreeka Geodünaamika Instituudi ja Euroopa – Vahemere piirkonna instituudi andmetele.

[3] Ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus.

Vastavalt komisjoni 29. oktoobri 2021. aasta ettepanekule COM(2021) 963 kiitsid eelarvepädevad institutsioonid heaks ELSFist Horvaatiale 319 192 359 euro suuruse makse tegemise. 22. detsembril 2021 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2021) 9816 ELSFi rahalise toetuse andmise kohta. 2021. aasta detsembris maksti välja toetuse jääk 277 866 852 eurot.

BELGIA, SAKSAMAA, LUKSEMBURG, MADALMAAD JA AUSTRIA (ÄKKTULVAD); KREEKA (MAAVÄRIN); HISPAANIA (VULKAANIPURSE)

- Üleujutused Lääne-Euroopas

  2021. aasta suvel tabasid Belgiat, Saksamaad, Luksemburgi, Madalmaid ja Austriat suured üleujutused, millel olid laastavad tagajärjed. Üleujutused tekkisid äärmuslike ilmastikunähtuste tõttu. Surma sai vähemalt 243 inimest ja tuhanded tuli kodust evakueerida. Kohalik taristu sai raskelt kahjustada ja turismitööstusele tekkis samuti suur rahaline kahju, kuna üleujutused toimusid turismihooaja keskel.

- Vulkaanipurse Hispaanias

  2021. aasta septembris – pärast seda, kui nädal varem oli registreeritud intensiivne seismiline aktiivsus – toimus La Palma saarel vulkaanipurse, kusjuures mere suunas liikus kaks laavajuga. Laava kattis üle 1 000 hektari ning hävitas üle 3 000 hoone ja mitu lähedalasuvat linna. Vulkaanipurse mõjutas ligikaudu 7 000 kohalikku inimest. Nad tuli evakueerida ja neile tuli anda ohutusvarustus, et kaitsta neid vulkaanipurske ajal eralduvate kahjulike gaaside eest.

  Kanaari saarte valitsuse andmetel oli kahju üle 1 miljardi euro. 2021. aasta detsembris esitas Hispaania valitsus taotluse ELSFi rahalise toetuse saamiseks.

- Maavärin Kreekas

  2021. aasta septembris tabas Kreeta saart Kreekas laastav maavärin. Üks inimene sai templi kokkuvarisemise tagajärjel surma ja 36 inimest sai vigastada. Saarel hävis või sai kahjustada (nii et nende kasutamine muutus ohtlikuks) üle 5 000 hoone. Maavärinat peetakse tugevaimaks maavärinaks, mis on Kreekas alates 1900. aastate algusest toimunud. Katastroofi tagajärjel muutusid tuhanded majad elamiskõlbmatuks ja tuhanded üldkasutatavad hooned muutusid kasutuskõlbmatuks.

  2021. aasta detsembris taotles Kreeka ELSFi toetust. Kreeka ametiasutuste andmetel oli kahju kogusumma 143 420 124 eurot ja seetõttu liigitati katastroof piirkondlikuks looduskatastroofiks.

Hindamine ja rahastamine

2021. aasta oktoobri alguses sai komisjon ELSFi rahalise toetuse taotlused viielt liikmesriigilt seoses 2021. aasta juuli üleujutustega ning veel kaks taotlust, ühe Hispaanialt (vulkaanipurse) ja teise Kreekalt (maavärin). Võrdse kohtlemise tagamiseks käsitles komisjon neid taotlusi ühtse paketina. Pärast algse taotluse esitamist ajakohastasid mitu liikmesriiki 2022. aasta juulis oma kahjuhinnanguid.

Hispaania ja Kreeka taotlesid ettemakset ning seitsmes mõjutatud riigis oli teatatud kahjude kogusumma üle 36 miljardi euro. Komisjon viis 2022. aasta oktoobris oma hindamise lõpule ja esitas eelarvepädevatele institutsioonidele 14. oktoobri 2022. aasta ettepaneku COM(2022) 665. Seitsme ELSFi taotluse (BE, DE, EL, ES, LU, NL ja AT) võimalik

abisumma oli arvutuse järgi kokku 1,9 miljardit eurot. Kuna see summa ületas oluliselt olemasolevaid eelarvevahendeid, vähendati riigi kohta makstavaid abisummasid proportsionaalselt. Kohaldati 62,3 % suurust väärtuskärbet, sest 2022. aastal oli ELSFi kogueraldis 718,5 miljonit eurot, mis vastab 37,7 %-le summast, mis oleks tulnud maksta.

Seitsme liikmesriigi kantud kahju ja nende ELSFi toetuse üksikasjalik kirjeldus

- **SAKSAMAA**

  Üleujutuste tekitatud kahjude kogusumma oli peaaegu 30 miljardit eurot ja seetõttu peetakse seda suureks looduskatastroofiks. Suurte looduskatastroofide künnis on järgmine: hinnanguline otsene kahju on üle 3 miljardi euro 2011. aasta hindades või üle 0,6 % riigi kogurahvatulust, olenevalt sellest, kumb on väiksem[4]. Pärast rakendusotsuse C(2023) 1824 vastuvõtmist 14. märtsil 2023 maksis komisjon 11. aprillil 2023 Saksamaale 612 611 256 eurot.

- **BELGIA**

  Belgia puhul leitakse samuti, et toimus suur looduskatastroof, kuna otseste kahjude kogusumma oli 5,6 miljardit eurot, mis ületab märkimisväärselt asjaomast katastroofikünnist. Pärast rakendusotsuse C(2023) 1556 vastuvõtmist 1. märtsil 2023 maksis komisjon 27. märtsil 2023 Belgiale 87 737 427 eurot.

- **MADALMAAD**

  Madalmaade kantud kahjude kogusumma oli 500 miljonit eurot. Madalmaade taotlus puudutas naaberriigi looduskatastroofi, kuna sama katastroofi kohta naaberriikidest Saksamaalt ja Belgialt saadud taotlused liigitati suurt looduskatastroofi käsitlevateks taotlusteks. Pärast rakendusotsuse C(2022) 9864 vastuvõtmist 16. detsembril 2022 maksis komisjon 28. detsembril 2022 Madalmaadele 4 713 027 eurot.

- **AUSTRIA**

  Austria taotlus puudutas samuti naaberriigi looduskatastroofi, kuna sama katastroofi kohta naaberriigist Saksamaalt saadud taotlus liigitati suurt looduskatastroofi käsitlevaks taotluseks. Kahjude kogusumma oli 84,6 miljonit eurot. 19. detsembril 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 9904 ja 27. detsembril 2022 maksis ta Austriale 797 520 eurot.

- **LUKSEMBURG**

  Luksemburgi taotlus puudutas samuti naaberriigi looduskatastroofi, kuna sama katastroofi kohta naaberriikidest Saksamaalt ja Belgialt saadud taotlused liigitati suurt looduskatastroofi käsitlevateks taotlusteks. Kahjude kogusumma oli 193,3 miljonit eurot. 16. detsembril 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 9875 ja 27. detsembril 2022 maksis ta välja 1 822 056 eurot.

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 661/2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta (ELT L 189, 27.6.2014, lk 143).

- **HISPAANIA – VULKAANIPURSE**

  Hispaania taotlus puudutas piirkondlikku looduskatastroofi. 21. märtsil 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 1802, millega määrati ettemakse summas 5 391 796 eurot, et toetada katastroofijärgseid hädaabi- ja taastamismeetmeid. Ettemakse tehti 2. mail 2022.

  19. detsembril 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 9899, millega määrati ELSFist Hispaaniale rahaline toetus summas 9 449 589 eurot. 27. detsembril 2022 maksti välja toetuse jääk 4 057 793 eurot.

- **KREEKA – MAAVÄRIN**

  Kreeka taotlus puudutas piirkondlikku looduskatastroofi. 26. aprillil 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 2599, millega määrati ettemakse summas 896 375 eurot, mis maksti 19. mail 2022 Kreekale välja.

  Komisjoni 14. oktoobri 2022. aasta ettepanek COM(2022) 665 esitati eelarvepädevatele institutsioonidele, kes kiitsid selle 2022. aasta detsembris heaks. Nii nagu eespool nimetatud kuue taotluse puhul tuli Kreekale eraldatavat abisummat proportsionaalselt vähendada. 19. detsembril 2022 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2022) 9865 ELSFi rahalise toetuse andmise kohta Kreekale. 27. detsembril 2022 maksti välja toetuse jääk 455 511 eurot.

- ***2022. AASTA***

  RUMEENIA – PÕUD

  Ajavahemikus 2022. aasta märtsist augustini tabas Rumeeniat ulatuslik ränk põud. Võrreldes sarnaste varasemate sündmustega oli see põud oma intensiivsuse ja mõjutatud piirkonna poolest eriti silmatorkav. Põud ja kaks järjestikust kuumalainet mõjutasid negatiivselt põllumajandussektorit (eelkõige põllukultuure).

  2022. aasta septembris esitas Rumeenia taotluse ELSFi rahalise toetuse saamiseks. Rumeenia ametiasutuste andmetel oli deklareeritud otseste kahjude kogusumma 1,3 miljardit eurot. Rumeenia ei taotlenud ettemakset.

  Vastavalt komisjoni 23. augusti 2023. aasta ettepanekule COM(2023) 381 kiitsid eelarvepädevad institutsioonid heaks ELSFist Rumeeniale 33 895 935 euro suuruse makse tegemise. 30. novembril 2023 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2023) 8477 ELSFi rahalise toetuse andmise kohta. Makse tehti 14. detsembril 2023.

  ITAALIA – ÜLEUJUTUSED

  2022. aasta septembris põhjustasid tugevad vihmasajud Itaalia Marche maakonnas katastroofilisi jõe- ja äkktulvasid, mille tagajärjel taristu ning avalikud ja erahooned ja kaubad hävinesid või said kahjustusi. Sündmusel olid rasked tagajärjed (surma sai 12 inimest ja üks jäi kadunuks) ja see põhjustas suurt majanduslikku kahju.

  2022. aasta detsembris esitas Itaalia ELSFi toetuse taotluse, kuid ei taotlenud ettemakset. Otseste kahjude kogusumma oli ligi 670 miljonit eurot.

  Vastavalt komisjoni 23. augusti 2023. aasta ettepanekule COM(2023) 381 kiitsid eelarvepädevad institutsioonid heaks ELSFist Itaaliale 20 939 095 euro suuruse makse

tegemise. 5. detsembril 2023 võttis komisjon vastu rakendusotsuse C(2023) 8598 ELSFi rahalise toetuse andmise kohta. Makse tehti 14. detsembril 2023.

RAHASTAMINE

Komisjoni kavandatud individuaalsed abisummad arvutati meetodi alusel, mis otsustati 2002. aastal ja mida on kohaldatud kõigil järgnevatel juhtudel. Meetod põhineb katastroofi tekitatud otseste kahjude heakskiidetud kogusumma ja mõjutatud riigi suhtelise jõukuse suhtel, mida kajastab suure looduskatastroofi künnis (vt I lisa).

Suurte looduskatastroofide puhul rakendatakse kahest etapist koosnevat progresseeruvat süsteemi, kus allapoole künnist jääva otsese kahju osa puhul kohaldatakse madalamat toetusmäära (2,5 % otseste kahjude kogusummast) ja künnist ületava kahju osa puhul kõrgemat toetusmäära (6 %). Need summad liidetakse. Piirkondlike katastroofide ja naaberriigi looduskatastroofide puhul kaetakse 2,5 % otseste kahjude kogusummast.

Pärast seda, kui Euroopa Parlament ja nõukogu olid vahendite kasutuselevõtmise heaks kiitnud ja teinud ELi eelarves kättesaadavaks vajalikud eelarveassigneerinud, võttis komisjon vastu rakendusotsused konkreetsetele riikidele toetuse maksmise kohta ning maksis seejärel kogu summa välja. Juhul kui oli tehtud ettemakse, maksti välja vaid toetuse jääk.

Rakendusotsuste lisades on esitatud raha kavandatud kasutuse üldine kirjeldus, loetletud abisaajariikide poolt ELSFi toetuse menetlemiseks määratud asutused ning nimetatud auditi ja kontrolli eest vastutav sõltumatu asutus.

Käesoleva aruande II lisas on esitatud üksikasjalikke finantsandmeid sisaldavad tabelid.

Euroopa Parlament ja nõukogu kiitsid eelarvepädevate institutsioonidena aruandeperioodil komisjoni ettepanekute põhjal heaks 30 rahalise toetuse andmise ELSFist. Komisjon esitas oma ettepaneku ELSFi vahendite kasutuselevõtmise kohta järgmistes rühmades.

- 2021. aasta

- 24. märtsil 2021 võttis komisjon vastu ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta[5] summas 484 199 841 eurot, et aidata Kreekat ja Prantsusmaad seoses neis riikides 2020. aastal toimunud piirkondlike looduskatastroofidega ning teha 20 liikmesriigile ja läbirääkijariigile (Albaania, Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Leedu, Luksemburg, Läti, Montenegro, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Tšehhi ja Ungari) ettemakseid seoses ulatusliku rahvatervise hädaolukorraga, mille COVID-19 pandeemia 2020. aasta alguses põhjustas. Kasutuselevõtmise ettepanekule oli lisatud paranduseelarve projekt nr 2/2021,[6] millega tehti ettepanek kanda 2020. aasta kasutamata eraldisest 47 981 598 eurot üle otse ELSFi tegevuskulude eelarvereale, ning DEC nr 03/2021,[7] millega tehti ettepanek paigutada solidaarsus- ja hädaabireservi eelarverealt ELSFi tegevuskulude eelarvereale ümber 427 543 750 eurot nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena.

[5] COM(2021) 201 final.
[6] COM(2021) 200 final.
[7] Taotlus kulukohustuste ja maksete assigneeringute ümberpaigutamiseks finantsmääruse artikli 31 alusel.

20. mail 2021 võtsid eelarvepädevad institutsioonid kasutuselevõtmise ettepaneku vastu,[8] et i) anda ELSFist Kreekale ja Prantsusmaale abi summas 86 744 920 eurot seoses looduskatastroofidega ning ii) anda 20 liikmesriigile ja kandidaatriigile abi summas 529 347 741 eurot, et reageerida COVID-19 pandeemia põhjustatud ulatuslikule rahvatervise hädaolukorrale.

- 29. oktoobril 2021 võttis komisjon vastu ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus ELSFi kasutuselevõtmise kohta,[9] et anda Horvaatiale abi seoses 28. detsembril 2020 alanud järjestikuste maavärinatega. Kasutuselevõtmise ettepanekule oli lisatud vastav DEC nr 28/2021, millega tehti ettepanek paigutada solidaarsus- ja hädaabireservi eelarverealt ELSFi tegevuskulude eelarvereale ümber 277 866 852 eurot nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena. Kasutuselevõtmise ettepanek hõlmas kogu kasutusele võetavat summat, samas kui DEC võttis arvesse juba tehtud ettemakseid ja tegi ettepaneku paigutada ümber ülejäänud 277,9 miljoni euro suurune summa.

  15. detsembril 2021 võtsid eelarvepädevad institutsioonid kasutuselevõtmise ettepaneku vastu,[10] millega eraldati Horvaatiale ELSFi toetusena 319,2 miljonit eurot seoses 2020. aasta detsembris ja 2021. aasta jaanuaris Sisaki-Moslavina, Karlovaci ja Zagrebi maakonda tabanud järjestikuste laastavate maavärinatega.

➢ 2022. aasta

- 14. oktoobril 2022 võttis komisjon vastu ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta,[11] et anda abi Saksamaale, Belgiale, Madalmaadele, Austriale, Luksemburgile, Hispaaniale ja Kreekale seoses neis riikides 2021. aastal toimunud loodusõnnetustega. Kasutuselevõtmise ettepanekule oli lisatud DEC nr 20/2022, millega tehti ettepanek paigutada solidaarsus- ja hädaabireservi eelarverealt ELSFi tegevuskulude eelarvereale ümber 668 482 761 eurot nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena.
- 14. detsembril 2022 võtsid eelarvepädevad institutsioonid kasutuselevõtmise ettepaneku vastu,[12] millega eraldati ELSFist 718 482 761 eurot i) Belgiale, Saksamaale, Luksemburgile, Madalmaadele ja Austriale seoses 2021. aasta juulis toimunud üleujutustega, ii) Hispaaniale seoses 19. septembril 2021 La Palma saarel toimunud vulkaanipurskega ning iii) Kreekale seoses 27. septembril 2021 Kreetal toimunud maavärinaga. Hispaaniale tehti juba 2022. aasta märtsis ettemakse summas 5 391 796 eurot ja Kreekale tehti juba 2022. aasta aprillis ettemakse summas

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/885 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et aidata Kreekat ja Prantsusmaad seoses looduskatastroofidega ning teha Albaaniale, Austriale, Belgiale, Eestile, Hispaaniale, Horvaatiale, Iirimaale, Itaaliale, Kreekale, Leedule, Luksemburgile, Lätile, Montenegrole, Portugalile, Prantsusmaale, Rumeeniale, Saksamaale, Serbiale, Tšehhile ja Ungarile ettemakseid seoses rahvatervise hädaolukorraga (ELT L 194, 2.6.2021, lk 40).

[9] COM(2021) 963 final.

[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2022/49 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et aidata Horvaatiat seoses 28. detsembril 2020 alanud maavärinatega (ELT L 9, 14.1.2022, lk 37).

[11] COM(2022) 665 final.

[12] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2023/68 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et anda abi Saksamaale, Belgiale, Madalmaadele, Austriale, Luksemburgile, Hispaaniale ja Kreekale seoses neis riikides 2021. aastal toimunud loodusõnnetustega (ELT L 7, 10.1.2023, lk 25).

896 375 eurot. Pärast abi andmist käsitleva komisjoni rakendusotsuse vastuvõtmist maksti 27. ja 28. detsembril 2022 Kreekale, Hispaaniale, Luksemburgile, Madalmaadele ja Austriale välja toetuse jääk 18 134 078 eurot. 2023. aastal said Belgia ja Saksamaa ELSFi toetust vastavalt 612 611 256 eurot ja 87 737 427 eurot.

TOIMIKUTE SULGEMINE

Määruse artikli 8 lõikes 3 on sätestatud, et hiljemalt 24 kuud pärast rahalise toetuse väljamaksmise kuupäeva peab toetusesaajariik esitama rahalise toetuse rakendamise aruande (edaspidi „rakendamisaruanne“) koos selgitusega kulutuste põhjendatuse kohta (edaspidi „õigustatuse avaldus“).

Komisjon lõpetas 2021. aastal kolm ja 2022. aastal kolm ELSFi juhtumit.

- ***2021. AASTAL SULETUD TOIMIKUD***

Ungari, 2010. aasta üleujutus: ELSFi rahaline toetus oli kokku 22 485 772 eurot. Ungari esitas rakendamisaruande ja õigustatuse avalduse 2013. aasta mais. Pärast õigustatuse avaldusega seotud mitme küsimuse selgitamist suleti toimik 2021. aasta jaanuaris finantskorrektsioone tegemata.

Itaalia, jääst põhjustatud üleujutused ja maalihked 2013. aastal: ELSFi rahaline toetus oli kokku 16 310 467 eurot. Itaalia ametiasutused esitasid rakendamisaruande ja õigustatuse avalduse 2017. aasta aprillis. Itaalia teatas rahastamiskõlblikest kuludest summas 17 046 958,22 eurot, mis oli suurem kui ELSFi rahaline toetus 16 310 467 eurot. Õigustatuse avaldus kiideti heaks ja 2021. aasta märtsis toimik suleti.

Bulgaaria, 2015. aasta karmid talvetingimused: ELSFi rahaline toetus oli kokku 6 377 815 eurot. Bulgaaria esitas rakendamisaruande ja õigustatuse avalduse 2017. aasta novembris. Bulgaaria esitatud teabe põhjal oli ELSFi raames rahastamiskõlblike kulude kogusumma 6 140 983,69 eurot, mis oli saadud summast 236 839,16 euro võrra väiksem. Bulgaaria ametiasutused teatasid rakendamisaruandes, et rakendusperioodi lõpuks oli kontole jäänud 7,85 eurot intressi ja seda ei saanud kasutada rahastamiskõlblike meetmete jaoks. Komisjon otsustas, et kohaldada tuleb 236 839,16 euro suurust finantskorrektsiooni, ja teatas sellest 2019. aasta septembris Bulgaariale. Oma 2020. aasta jaanuari vastuses teatasid Bulgaaria ametiasutused täiendavast kasutamata intressist summas 690,23 eurot, mis tuli lisada tagasinõutavale summale. 2020. aasta veebruaris sai komisjon kokku 237 529,39 eurot ja 2021. aasta jaanuaris toimik suleti.

- ***2022. AASTAL SULETUD TOIMIKUD***

Horvaatia, 2014. aasta üleujutused: ELSFi rahaline toetus oli kokku 8 616 263 eurot. Horvaatia esitas rakendamisaruande 2017. aasta aprillis. Horvaatia esitatud teabe ja järelduste põhjal oli ELSFi raames rahastamiskõlblike kulude kogusumma 11 736 261,85 eurot, mis ületas ELSFi rahalist toetust 3 119 998,85 euro võrra. Seepärast otsustas komisjon, et finantskorrektsiooni ei ole vaja kohaldada, ja 2022. aasta mais toimik suleti.

Serbia, 2014. aasta üleujutus: ELSFi rahaline toetus oli kokku 60 224 605 eurot. Serbia esitas rakendamisaruande 2017. aasta mais. Pärast auditi analüüsi tegi komisjon järelduse, et finantskorrektsioone ei ole vaja kohaldada. Seepärast suleti toimik 2022. aasta märtsis.

Portugal, 2016. aasta tulekahjud: ELSFi rahaline toetus oli kokku 3 925 000 eurot. Portugal esitas rakendamisaruande ja õigustatuse avalduse 2019. aasta mais. Portugal esitatud teabe põhjal oli ELSFi raames rahastamiskõlblike kulude kogusumma 4 037 711 eurot, mis ületas ELSFi rahalist toetust 112 711 euro võrra. Seetõttu leidis komisjon, et õigustatuse avaldus on vastuvõetav ja et finantskorrektsiooni ei ole vaja kohaldada. Toimik suleti 2022. aasta mais.

KOKKUVÕTE

2021. ja 2022. aasta tõestas taas, et looduskatastroofid, millest paljud on põhjustatud kliimamuutustest, muutuvad Euroopas ja maailmas üha sagedasemaks ning sellel on hävitavad tagajärjed inimeste eludele, majandusele ja ökosüsteemidele. Kuigi 2021. aastal domineerisid üleujutustest tingitud katastroofid, ohustasid inimeste elu ka vulkaanipurse ja katastroofiline maavärin. Ajavahemikus 2022. aasta märtsist kuni septembrini valitses äärmiselt kuiv ilm, mis tõi paljudel Euroopa territooriumidel kaasa põua ja metsatulekahjud. Teadusuuringute Ühiskeskuse praeguse uuringu[13] kohaselt oli see põud mõjutatud piirkondade poolest intensiivsem ja ulatuslikum kui varasemad sarnased põuad.

Võrreldes 2020. aastaga, mis oli ELSFi jaoks üks kõige nõudlikumaid ja raskemaid aastaid, kuna tema pädevusala laiendati ulatuslikele tervisealastele hädaolukordadele, esitati 2021. ja 2022. aastal vähem taotlusi. Siiski toimus kaks eriti laastavat looduskatastroofi.

- Esimene seisnes ajavahemikus 2020. aasta detsembrist kuni 2021. aasta jaanuarini Horvaatias toimunud järjestikustes maavärinates, mis tabasid peamiselt Petrinja linna ja Sisaki-Moslavina maakonda. Komisjon maksis Horvaatiale katastroofijärgseks taastumiseks kokku 319 192 359 eurot.
- Teine seisnes tõsistes äkktulvades, mis toimusid 2021. aasta juulis viies läänepoolses liikmesriigis (Belgia, Saksamaa, Luksemburg, Madalmaad ja Austria), kes said ELSFist abi 707,7 miljonit eurot.

Nende kahe katastroofiga seotud kulud ületasid rohkem kui kahekordselt EUSF 2021. aasta eelarvet, mis oli 500 miljonit eurot 2011. aasta hindades. Lääne-Euroopa üleujutuste juhtum on ainulaadne, sest kahju kogukulu oli nii suur, et EUSF ei suutnud täita eelarvele esitatavaid nõudeid ning **liikmesriikide võrdse kohtlemise tagamiseks tuli kohaldada proportsionaalset 62%-list vähendamist.**

Looduskatastroofide arvu ja ulatuse suurenemine 2020. ja 2021. aastal ning ELSFi antud abi seoses COVID-19 põhjustatud rahvatervise hädaolukorraga **tekitasid enneolematu nõudluse ja avaldasid märkimisväärset eelarvesurvet piiratud vahenditele, mis olid** mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) määruse alusel **ELSFile eraldatud**.

Vaatamata kliimamuutustega seotud katastroofide sagenemist kogu ELis, oli **ELSFil 2021. aastal kasutada olev summa nii absoluut- kui ka suhtarvudes väiksem kui 2002. aastal fondi loomise ajal**. Ajavahemikus 2002. aastast (kui ELSF loodi) kuni 2013. aastani oli fondi maksimaalne aastane eraldis 1 miljard eurot jooksevhindades. **Fondile kättesaadava eelarveeraldise piiramine tähendas seda, et** 2021. aastal **ei makstud esimest korda alates ELSFi loomisest** 20 taotlejariigi COVID-19ga seotud rahastamiskõlblike taotluste puhul abisummasid (mis on arvutatud heakskiidetud metoodika alusel) **täielikult välja**. Seepärast vähendati kõigi 20 abisaajariigi COVID-19ga seotud ELSFi abi proportsionaalselt ning nende taotlused said 47 % kogu potentsiaalsest abist, mis oli arvutatud

[13] Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, „Drought in Europe – August 2022“. Kättesaadav aadressil https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf.

heakskiidetud ja järjepidevalt kohaldatud metoodika alusel. **Suurem ebakindlus solidaarsus- ja hädaabireservi eelarvest EUSF-i jaoks saadaval olevate vahendite osas** on tekitanud lisasurvet EUSFile ja mõnikord viivitanud abi osutamist.

Kokkuvõttes näitab viimastel aastatel kasvanud taotluste arv ja maht, et ELis on ELSFi toetuse ja solidaarsuse järele suur nõudlus, mistõttu tuleb ka EUSF-i eelarvesse tulevikus rohkem panustada.